Könyvajánló

Áldozatvédelem. Szakkönyv a bűncselekmények áldozataival foglalkozók számára. Szerkesztette Csányi Klára. *Budapest, BM Kiadó, 1999. 254 oldal. Ára: 870 Ft.*

Mára már a bűnüldözés fogalomkörébe az áldozat védelme is beletartozik. *Szabó András* akadémikus, volt alkotmánybíró, a könyv előszavának szerzője szerint áldozat az, akinek bűncselekmény testi, lelki sérülést vagy anyagi kárt okozott.

A könyv anyaga öt nagy gondolati egységre tagolódik. Az első fejezet az áldozatvédelem nemzetközi normáit, és a hazai jogi szabályozást ismerteti. A következő anyagrész az áldozatvédelem helyzetéről, az áldozatok jogainak érvényesüléséről szóló tanulmányokat közöl. A harmadik fejezet azokat az állami (rendőrségi) intézkedéseket tekinti át, amelyek az áldozatok helyzetének javítására, káruk enyhítésére születtek. A negyedik fejezet a társadalmi áldozatvédelem európai, illetve hazai szervezetei által kiadott dokumentumokból válogat, többek között a FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület alapszabályát. Az utolsó, függelékjellegű tartalmi egység az áldozatvédelemmel foglalkozó külföldi és hazai társadalmi szervezeteket ismerteti. (Az áldozatvédelem eszméjének honi térnyerését mutatja, hogy ebben a részben közel húsz magyarországi szervezetről is olvashatunk.)

A számos közreműködő részvételével létrejött kötet saját témáján belül az elsőnek tekinthető. Egyrészt gyakorlati ismereteket kínál azoknak, akik bűncselekmény áldozatai lettek, másrészt többlettudást ad azoknak is, akik hivatásuknál fogva kerülnek kapcsolatba az áldozatokkal.

Egyetemes jogtörténet, II. Szerkesztette Horváth Pál. *Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999. 309 oldal. Ára: 2531 Ft.*

A nagyszabású mű első része 1997-ben jelent meg. Az akkori szerzők, *Gönczi Katalin, Horváth Pál, Stipta István, Zlinszky János* köre mostanra egy fővel, *Révész T. Mihállyal* bővült.

A kötet anyaga öt részből tevődik össze. Az első anyagrész *A modern jog a legújabb kor küszöbén* címet viseli. Ebben Horváth Pál az áruforgalmi, illetve az úgynevezett gazdasági jogok történelmi szerepváltozásait tekinti át. Stipta István *az európai jogállamiság XX. századi válságáról* értekezik, Gönczi Katalin *az angolszász államok alkotmány- és jogfejlődését* ismerteti, Révész T. Mihály *a modern (amerikai) jogi kultúra átalakulását,* míg Horváth Pál *a kulturális jogok és az úgynevezett tudományszabadság helyzetét* vizsgálja. A második rész címe: *A modern jog, a felzárkózás típusjegyei* Horváth Pál jóvoltából Délkelet-Európa jogfejlődését elemzi. A harmadik és negyedik tartalmi egységben – szintén Horváth Pál – a szovjet modell direkt irányítási rendszerét, illetve a volt európai szocialista országok jogfejlődését mutatja be, mint az újabb kori jogfejlődés torzulásait. A *Kitekintés* címet viselő ötödik részben Horváth Pál *az úgynevezett fejlett szocialista jog korszakát* (80-as évek), valamint Stipta István *a XX. századi európai integrációs modelleket* mutatja be.

Ez az első kiadásban napvilágot látott magas színvonalú jogtörténeti kiadvány – a korábban megjelent I. résszel együtt – bizonyára hosszú ideig a jogi felsőoktatás tankönyvéül fog szolgálni.

A magyar büntetőjog különös része. Szerkesztette Nagy Ferenc. *Budapest, Korona Kiadó, 1999. 776 oldal. Ára: 4450 Ft.*

A könyv előzménye, *A magyar büntetőjog általános része* című kiadvány Nagy Ferenc és Tokaji Géza munkája, 1998-ban jelent meg. Noha jelenleg a hazai könyvpiacon többféle színvonalas büntetőjogi tankönyv kapható, közülük is kiemelkedik a Korona Kiadó szakmai értékekben gazdag kiadványa.

Nagy Ferenc professzor, a kötet szerkesztője szerint a büntetőjog különös része – lényegét tekintve – a tényállástan konkrét kialakítása. A tényállás megalkotásánál a törvényhozó eléggé szuverénnek tekinthető. E kérdéskörnél a kriminálpolitikai célkitűzés, a törvényhozó, illetve az alkotmány értékrendje, a célszerűség és a praktikum a döntő.

A könyv előszava beszámol a különböző bűncselekmények hazai statisztikájának alakulásáról. 1997-ben a vagyon elleni bűncselekmények az összbűnözés 76 százalékát tették ki. A második legmagasabb részarányt, folyamatosan emelkedve, 13 százalékkal a közrend elleni bűncselekmények foglalták el. A harmadik és negyedik legnagyobb részarányt a közlekedési, illetve a személy elleni bűncselekmények jelentik 4, valamint 3 százalékkal.

Jelen kötet felépítése alapvetően a hatályos magyar Btk. különös részének rendszerét követi fejezetek és címek szerinti tagolásban, az állam elleni bűncselekményektől (X. fejezet) kezdődően, egészen a Btk. XVIII. fejezetében szabályozott vagyon elleni bűncselekményekig.

A tankönyv nem csupán bemutatja és értelmezi az adott törvényi tényállásokat, hanem azokat fogalmi rendszerbe is helyezi, didaktikailag fontos magyarázatokkal és példákkal világítja meg. Olyan ismeretanyagot közvetít, amelynek elsajátításával a büntetőjogi problémák kezelhetővé és megoldhatóvá válhatnak. A könyv éppen emiatt nemcsak az egyetemi hallgatók körében tarthat számot érdeklődésre, hanem a büntetőjoggal foglalkozó gyakorló jogászok között is.

Németh Erzsébet: Közszereplés. A modern retorika eszköztára. *Budapest, Osiris Kiadó, 1999. 174 oldal. Ára: 1680 Ft.*

A közszereplő nem feltétlenül hivatásos kommunikátor, televíziós személyiség vagy sajtószóvivő, de valamilyen mértékben mégis azzá kell válnia. Olyan közéleti szerepet betöltő személy, akinek munkájához hozzátartozik, hogy az általa képviselt cégről, társadalmi vagy politikai szervezetről, szakmáról vagy tudományágról hiteles és pozitív üzeneteket közvetítsen a nyilvánosság számára.

A szociálpszichológus szerző a közszereplés világának tapasztalt szakembere. Könyvében külföldön, elsősorban Nyugat-Európában és Amerikában kidolgozott, és ott sikeresen működő kommunikációs, meggyőzési és médiakezelési technikákat mutat be, adaptálva azokat a hazai viszonyokra.

A kötet három fő részből áll. Az első, amely a *Megnyilvánulás és benyomáskeltés* címet viseli, elsősorban azokat az alapismereteket, a közvetlen emberi kommunikáció azon szabályszerűségeit mutatja be, amelyek leginkább befolyásolják a szónok sikerességét. A második rész, a *Meggyőző közlés* azokat a szociálpszichológiai ismereteket tárgyalja, amelyek a meggyőző, befolyásoló kommunikációhoz alapvetően szükségesek. A harmadik rész, *A média kezelése*, olyan gyakorlati ismeretekkel szolgál, amelyekre a média világában járatlan közszereplőnek szüksége van. Ezt a fotókkal gazdagon illusztr-

rált könyvet egyszerre jellemzi a tudományos alaposság, illetve az élvezetes stílus.

Rózsás János: Keserű ifjúság. Éltető reménység. Szovjet fogságom naplója. Harmadik kiadás. *Budapest, Püski Kiadó, 1999. 608 oldal. Ára: 1960 Ft.*

Magyarországon máig nagyon keveset tudnak a Gulágról. Sokan azt gondolják, hogy egyetlen hatalmas koncentrációs tábor volt. Mások az összes szovjet büntetés-végrehajtási intézményt azonosítják a Gulág-rendszerrel.

A könyv erről az embertelen világról tudósít hitelesen és megrázó erővel. Rózsás János nem hivatásos író, a XX. század történelme nem kevés áldozatának egyike. A második világháború végén mint leventéből lett katona tizennyolc éves korában került szovjet fogságba, és kilenc esztendőt töltött el, mint politikai fogoly különböző börtönökben és munkatáborokban.

A szerző megismertet a szovjet börtönök és kényszermunkatáborok poklával, aprólékosan, szinte napnyi részletességgel eleveníti fel a lágerek életét, az őrök kegyetlenkedéseit, a rabok gyengéit és gyarlóságait, a megmaradásért és a túlélésért folytatott küzdelmet, de az emberség, együttérzés és részvét olykor-olykor felcsillanó fényeit is. A könyv ugyanakkor nem orosz- vagy szovjetellenes alkotás. Egyik méltatója szerint *„vádiratnak is tekinthető, de olyannak, amelyet írója indulat és szenvedély nélkül, végtelen szelídséggel fogalmazott meg"*.

A könyv első ízben 1986-ban Münchenben látott napvilágot. A bámulatos pontossággal megírt napló felkavaró élmény, szerzője nem véletlenül kapta a „magyar Szolzsenyicin" jelzőt.

Vókó György: A magyar büntetés-végrehajtási jog. *Budapest-Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 1999. 453 oldal. Ára 3480 Ft. (Institutiones Juris-sorozat.)*

Ma a magyarországi felsőoktatási intézmények is versenyhelyzetben vannak. Ennek egyik megnyilvánulási formája, hogy mindegyik egyetem saját kiadót hoz létre, lehetőleg saját tankönyveit és jegyzeteit preferálja. A részben pécsi székhelyű Dialóg Campus Kiadó – szerzőit tekintve – főként a város „szellemi bázisára" épít. Vókó György, noha köztudottan nem pécsi illetőségű, a büntetés-végrehajtási jog ottani oktatójaként mégis kötődik Pécshez.

A magyar büntetés-végrehajtási jog című tankönyv egyrészt az egyetemi tantárgy oktatásának alapja, másrészt a jogi szakvizsgára való felkészülésre kíván segítséget nyújtani. A szerzőt az a szándék vezérelte, hogy az 1996-ban megjelent egyetemi jegyzete átdolgozása során formálódó új mű ne csak a büntetés-végrehajtási jog oktatását szolgáló tankönyv legyen, hanem egyben olyan kézikönyv is, amely a büntetés-végrehajtási jogról való részletesebb tájékozódás, sőt akár tudományos kutatás kiindulópontjául is szolgálhat. Ennek érdekében Vókó György nemcsak a tananyagot bővítette, de a szakmai hivatkozások mennyiségét is többszörösére növelte. A részeken belüli kisebb egységek bevált szerkezetét megtartotta, azonban, ha a logika úgy kívánta, némely esetben megváltoztatta.

A nagyszabású munka időtállóságát lényegében nem érinti, hogy a büntetés-végrehajtási jog folyamatos változásai miatt a könyv későbbi kiadásait feltehetően módosítani kell.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára szerzeményeiből.)